

Report on Bachelor / Master Thesis

Institute of Economic Studies, Faculty of Social Sciences, Charles University in Prague

Student:	Kristýna Šárková
Advisor:	PhDr. Tomáš Vyhnánek
Title of the thesis:	Vybraná pojetí soukromého vlastnictví v ekonomickém myšlení XIX. století: Manifest komunistické strany

OVERALL ASSESSMENT (provided in English, Czech, or Slovak):

Bakalářská práce Kristýny Šárkové se zabývá závažným ekonomickým tématem, a sice polemickou sociální encyklikou Rerum novarum (dále též RN) papeže Lva XIII. Jakkoli se jedná o zásadní text, jehož analytické závěry mohou být inspirující i při úvahách o přítomné hospodářské krizi, zůstává stranou zájmu ekonomie tzv. hlavního proudu i alternativních směrů. Kristýna Šárková provedla rešerši dostupné sekundární literatury, které bohužel není mnoho. Kristýna Šárková se tak pustila na nevyšlapanou cestu ekonomického bádání, což je čin nepochybně odvážný.

Práce se zabývá srovnáním dvou různých přístupů k řešení dělnické otázky reprezentovaných Manifestem a encyklikou. Autorka srovnává předpoklady a východiska obou přístupů a navrhané způsoby řešení kritické sociální situace průmyslové Evropy konce XIX. století. Tyto cíle, jakkoli jsou obdobné – dosažení sociální spravedlnosti – jsou ovšem v některých zásadních aspektech zcela odlišné, stejně jako již zmíněná východiska a především předpoklady. Autorka na moje doporučení zúžila záběr své práce na pojetí **soukromého vlastnictví**. Zatímco Marx v Manifestu v zájmu sociální spravedlnosti soukromé vlastnictví odmítá, RN jej v témže zájmu podporuje. Okolnosti tohoto zdánlivě nepatrného rozdílu jsou vlastním tématem bakalářské práce.

Struktura práce vychází z tématu a postupuje od obecného ke konkrétnímu, tzn. od historického kontextu ke konkrétní komparaci zmíněných textů. **V úvodu** také autorka charakterizuje literaturu, ze které vycházela. V úvodu jsou položeny zásadní otázky a nastíněna struktura následujících kapitol. Jakkoli jsou **první dvě kapitoly** obecné – historický kontext a exkurs do dějin pojetí soukromého vlastnictví v rámci katolické církve – jsou nutným předpokladem pro jádro práce v kapitolách zbývajících.

Třetí kapitola charakterizuje samotnou encykliku, její východiska v tomismu a v postavení katolické církve v měnící se Evropě. Autorka vidí hlavní polemické body RN s Manifestem v přirozeném právu, rozumu a svobodné vůli. Ty člověka disponují k schopnosti nejen spotřebovat, ale i uchovávat pro spotřebu pozdější, a tudíž tak disponují člověka k vlastnictví jako takovému. Autorka se dále zabývá otázkou vlastnictví půdy a srovnáním argumentace pro / proti jejímu vyvlastnění, srovnáním role státu a rodiny v obou případech. Autorka si dále všímá rozdílného chápání samotného pojmu „soukromé vlastnictví“ u Marxe a Lva XIII., které vede v některých ohledech k mimoběžné kritice ze strany Rerum novarum. Autorka uzavírá, že soukromé vlastnictví je dle RN nutné pro zajištění spravedlnosti, a to s ohledem na přirozené lidské motivace (lidskou přirozenost). Tím se dostává k polemice s hlavními předpoklady Marxových myšlenek.

Čtvrtá kapitola shrnuje návrhy encykliky k zajištění sociální spravedlnosti. Podstatou je nikoli změna vlastnických práv a struktur, jak navrhuje Marx (**absolutní majetkové právo**), ale rozumná a spravedlivá správa majetku, kdy právo na něj je pouze **relativní**. Z tohoto relativního práva vyplývá nutnost přiměřeného vztahu zaměstnavatele k zaměstnancům, který je předpokladem sociálního smíru a hospodářského rozvoje. Tento vztah je charakterizován zejména spravedlivou mzdou.

V poslední **páté kapitole** autorka shrnuje předpoklady a východiska obou textů. Zatímco u Marxe vidí autorka majetek jako cíl a kritérium rovnosti, u RN je majetek prostředek k dosažení lidské důstojnosti. Zatímco u Marxe je jistá ukázněnost a ochota vzdát se vlastního prospěchu **předpokladem**, u RN je **cílem**.

V závěru jsou shrnuty poznatky z jednotlivých kapitol a na základě těchto dílčích závěrů je konstatováno, že problém nerealizovatelnosti Marxových myšlenek je již v jejich předpokladech. A těmito předpoklady se právě podrobně zabývá RN.

Report on Bachelor / Master Thesis

Institute of Economic Studies, Faculty of Social Sciences, Charles University in Prague

Student:	Kristýna Šárková
Advisor:	PhDr. Tomáš Vyhnánek
Title of the thesis:	Vybraná pojetí soukromého vlastnictví v ekonomickém myšlení XIX. století: Manifest komunistické strany

Je potřeba zdůraznit, že práce se zabývá pouze zmíněnými texty a jejich východisky, nikoli pozdějšími marxistickými hospodářsko-politickými pokusy. Práce je inteligentní, dobře se čte a zabývá se bytostně ekonomickým tématem, a sice „**předpoklady modelu**“. Jakkoli hlavní kapitoly práce vznikaly na poslední chvíli, Kristýna Šárková průběžně konzultovala, proto zejména ke struktuře práce a práci s pramennou základnou nemám výhrady. Spontánní vznik práce se odrazil zejména ve formálních nedostatcích typu nejednotnost citací a nedoslovenosti některých myšlenek.

Závěrem bych rád ocenil, že jsou na IES studenti, kteří jsou ochotní se zabývat obdobnými okrajovými tématy z hospodářských dějin. Tato témata jsou zásadní i pro pochopení dnešní hospodářské situace. Více studentských či vědeckých prací o okolnostech hospodářských krizí v minulosti (myšlenkové pozadí, mikro, sociální okolnosti, změna struktury výroby atp.) by mohlo významným způsobem přispět k přítomným diskusím. Vzhledem k tomu, že hospodářské dějiny již nejsou povinným předmětem bakalářského cyklu, mají tito studenti významně ztíženou situaci, tedy je na místě otázka, jsou-li tato témata do budoucna vůbec udržitelná. Já doufám, že ano.

SUMMARY OF POINTS AWARDED (for details, see below):

CATEGORY	POINTS
<i>Literature</i> (max. 20 points)	15
<i>Methods</i> (max. 30 points)	25
<i>Contribution</i> (max. 30 points)	22
<i>Manuscript Form</i> (max. 20 points)	13
TOTAL POINTS (max. 100 points)	75
GRADE (1 – 2 – 3 – 4)	1 - 2

NAME OF THE REFEREE:

PhDr. Tomáš Vyhnánek

DATE OF EVALUATION:

Referee Signature

